

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága
részére

Hiv.sz.: IV.311-1/2020.

Budapest

Pf.: 773

1535

Tárgy: Alkotmányjogi panasz

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló, többször módosított 2011. évi CLII. törvény 27. § (1) bek. a.) és b.) pontja alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot annak megállapítására, hogy a Kúria, mint felülvizsgáló bíróság 2019. december hó 11. napján kelt és 2020. január hó 13. napján kézbesített Kfv.VI.38.338/2019/4. sorszámú végzése törvénytört.

Törvénytört, mert a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 100.K.27.711/2019/13. sorszámú, alaptörvény-ellenes jogerős ítélete ellen előterjesztett felülvizsgáló kérelem befogadását megtagadta annak ellenére, hogy a jogerős ítélet sérti Ügyfelemnek az Alaptörvény:

- XXVIII. cikk (7) bekezdésében szabályozott jogorvoslathoz való jogát,
- XXVIII. cikk (1) bekezdésében szabályozott tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, de a
- XIII. cikkében biztosított a tulajdonhoz fűződő jogát is.

Erre tekintettel törvénytört a Kúria álláspontja, hogy a felülvizsgáló kérelem nem felelt meg a Kp. 118. §. (1) bekezdésében felsorolt feltételek egyikének sem.

Ezért kérem az Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria Kfv.VI.38.338/2019/4. sorszámú végzését - a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 100.K.27.711/2019/13. sorszámú jogerős ítéletére is kiterjedő hatállyal - az Abv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg.

Kérelmem indoklásaként az alábbiakat adom elő:

1/a. A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése.

A debreceni 0507/74. hrsz.-ú, 1ha 0654 m2 nagyságú külterületi és telephely megjelölésű ingatlan az Ügyfelem tulajdonát képezte.

Debrecen Megyei Jogú Város II. r. alperes kisajátítást kérő kérelmére az eljárás során ez a terület megosztásra került a 0507/136. hrsz.-ú 2510 m2 nagyságú, kivett út és az 507/137. hrsz.-ú, 8144 m2 nagyságú, kivett telephely megjelölésű ingatlanokra.

A kisajátítás, a 0507/136. hrsz.-ú 2510 m2 nagyságú ingatlant érintette.

A felperes, az ingatlanát érintő igénybevételek tekintetével - közjegyző előtti nem-peres eljárásban - szakértő kirendelését kérte.

E szakértői vélemény ismeretében a felperes nem élt a vételi ajánlat lehetőségével.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 0 3 1 1 - 2 / 2020	
Érkezett: 2020 ÁPR 0 1.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0	d: lu

Az ezt követően megindult kisajátítási eljárásban Ügyfelem jogi képviselő nélkül járt el.

A közigazgatási eljárásban - ugyanaz a szakértő járt el, mint akit a kisajátítást kérő (a perben a II. r. alperes) a vételi ajánlat megtételének alátámasztására felkért szakértőnek.

A közigazgatási eljárásban tehát két szakértői vélemény állt rendelkezésre, de az egymásnak teljesen ellentétes megállapításainak feloldására nem került sor.

A közigazgatási szerv döntését Ügyfelem emiatt jogszabálysértőnek tartotta, s keresetet nyújtott be a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz.

A közigazgatási eljárás befejezése után Ügyfelem keresetet nyújtott be a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, a teljes terület kisajátítása, ill. többletkártalanítás megállapítása, valamint a kisajátított területen lévő kerítés építési költségeinek felemelése iránt.

A bíróság a 101.K.27.711/2019/13. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította.

Az elutasítás indoka, hogy Ügyfelem nem tett eleget a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. tv. /a továbbiakban: Kstv./ 26. § (3) bekezdésében foglaltaknak, a közigazgatási eljárásban nem élt az észrevételezési jogával, s így a szakértői véleményben foglaltak érdemi vitatása hiányában, a kisajátítási hatóság nem kerülhetett olyan helyzetbe, hogy a kisajátítással érintettek aggályait az eljárásban megvizsgálhassa. /Ítélet indokolása, 10. o. (4) bekezdés/

Utalt a bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény /a továbbiakban: Kp./ 78. § (4) bekezdésében foglaltakra is, miszerint: ... „a megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre a felperes vagy az érdekelt akkor hivatkozhat, ha azt a megelőző eljárásban a közigazgatási szerv arra való hivatkozás ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott.” /Ítélet indokolása, 9. o. (8) bekezdés/

A 10. o. utolsó, ill. a 11. o. első bekezdésben pedig a bíróság a kereset elutasításának indokaként úgy fogalmazott, hogy: .... „a felperes nem hivatkozott a keresetlevelében előadottakra a megelőző eljárás idején, nem adta elő a szakvélemény aggályosságával kapcsolatos sérelmeit és ezzel a közigazgatási perrendtartás előírásai értelmében elzárta magát attól a lehetőségtől, hogy a bírósági eljárásban vizsgálthassa felül a szakvélemény megalapozottságát.”

A jogerős ítélet ellen Ügyfelem felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelmet a Kúria nem fogadta be, mert álláspontja szerint a Kp. 118. § (1) bekezdésében foglalt négy feltétel egyikének sem felelt meg.

A Kúria ezzel a döntésével gyakorlatilag hatályában fenntartotta a felülvizsgálni kért alaptörvény-ellenes bírósági ítéletet.

1/b. A jogorvoslati lehetőségek kimerítése.

A közigazgatási eljárást a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal (4024 Debrecen, Piac utca 54.) folytatta le, határozatának száma: HB/11-HAT/01252-11/2019.

A határozat elleni kereseti kérelmet a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírálta el, 100.K.27.711/2019/13. szám alatt.

A felülvizsgálati kérelemről a Kúria Kfv.VI. 38.338/2019/4.szám alatt hozott döntést.

Ügyfelem a jogorvoslati lehetőséget kimerítette.

1/c. Az alkotmányjogi panasz határideje.

A Kúria Kfv.VI.38.360/2019/2. számú végzése 2019. december hó 11. napján kelt, kézbesítésének dátuma: 2020. január hó 13.

Az alkotmányjogi panasz a hatvan napos határidőn belül kerül előterjesztésre.

1/d. Az indítványozó érintettsége.

[REDACTED] terjeszti elő.

1/e. Az Alkotmánybíróság hatásköre:

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. tv. 27. § (1) bekezdése alapján „...az alkotmányellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a./ az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti,

b./ az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

Miután az indítványozó egyedi ügyben érintett személy, s bírósági eljárásban alaptörvényben biztosított jogát sértették meg, s a rendelkezésre álló jogorvoslatot kimerítette, az alkotmányossági panasz benyújtására jogosult, s erre az eljárásra az Alkotmánybíróságnak van hatásköre.

1/f. Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

A Kúria Kfv.VI.38.338/2019/4. számú végzésében azt állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem a Kp.118. § (1) bekezdésében felsorolt befogadás feltételeinek nem felelt meg.

Ezt az álláspontot jogszabálysértőnek tartom.

1/ A Kp. 118. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés

a./ a joggyakorlat egységének vagy tovább fejlesztésének

b./ a felvetett jogkérdés különleges súlya, ill. társadalmi jelentősége,

c./ az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége vagy

d./ a Kúria ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.

Az indítványozó jogi álláspontja szerint, ha egy jogerős ítélet alapjogot sért, akkor a Kp. 118. § (1) bekezdés a.) vagy b.) pontjában előírt követelmény teljesül.

Ilyen esetben a Kúriának nem lehet mérlegelési lehetősége, mint ahogyan az adott ügyben tette.

Az alapjogot nemcsak vélelmezetten, hanem ténylegesen sértő jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem ugyanis vagy a joggyakorlat egységének vagy tovább fejlesztésének, vagy a felvetett jogkérdés különleges súlya miatti feltételeknek megfelel, így azt mérlegelési jogkör nélkül be kellene fogadni.

Különösen olyan esetben, amikor a jogerős döntést hozó bíróságon két tanács is alapjogot sértő ítélezési gyakorlatot folytat.

(A jogi képviselő által megismert 3 ügy: Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 100.K.27.334/2019., 101.K. 27.339/2019. és 101.K.27.711/2019.)

/2/ A felperes a felülvizsgálati kérelmében a következőkre mutatott rá:

- 1./ Kifogásolta a Kp. 78. § (4) bekezdésben foglalt szabály alkalmazását, amiatt, hogy kereseti kérelmét a bíróság formális okok miatt utasította el, hogy érdemi törvényességi vizsgálatot a jogvitában nem folytatott le, s emiatt nem részesült érdemi jogvédelemben.
- 2./ Vitatta a Kstv. 26. §. (3) bekezdése és a Kp. 78. § (4) bekezdése rendelkezéseinek egymásra vetített értelmezését,
- 3./ Azt a tényt, hogy irat ellenesen állapította meg a bíróság, hogy a közigazgatási eljárásban nem élt a szakértői véleményre tehető észrevételezési jogával, s végül
- 4./ A közigazgatási szerv idéző végzésének jogszabálysértő voltát.

Mindezek kifejezésre juttatásával a felperes azt kívánta bemutatni, hogy a bíróság a kifogásolt döntésével megvonta az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatához való jogát, de megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírói eljáráshoz való jogát is.

Hadd hivatkozzam itt az Alkotmánybíróság 7/2013. (III.1.) AB határozatának 24. pontjára, amelyben a következőkre mutatott rá:

„Az Alkotmánybíróság értelmezésben tehát a tisztességes eljáráshoz való jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben döntsön.

Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést.

A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelmet is.”

/3/ A Kp. 78. § (4) bekezdésének alkalmazása azért jogszabálysértő, mert a Kstv. 26. § (3) bekezdése azt rendeli el, hogy: *„A szakértői véleménnyel kapcsolatos kérdéseket és észrevételeket az ügyfelek legkésőbb a tárgyaláson tehetik meg.”*

A törvény tehát a lehetőséget biztosítja a kérdések és észrevételek megtételére, de ezzel összefüggésben nem ír elő további szabályt, pl. az észrevétel tartalmára vagy részletességére nézve.

Szankciót sem állapít meg, a kérdések vagy észrevételek elmaradása esetére.

Mindez tehát azt jelenti, hogy a bírósági eljárásban nem kérhető számon az észrevétel elmaradása vagy ha volt észrevétel, annak tartalma ill. részletessége.

Az Alkotmánybíróság több határozatában kifejezésre juttatta, - legutóbb pl. a 5/2020. (I.29.) AB számú határozatnak 63.) pontjában, hogy a közigazgatási per sajátossága elsősorban annak céljával igazolható: a közigazgatási bíróság ugyanis nem csupán szubjektív jogvédelemre hivatott, hanem alkotmányos rendeltetése a közigazgatás feletti törvényességi felülvizsgálat is.

A Határozat 65.) pontjában pedig arra mutatott rá, hogy a vizsgált szabályozás nem akadályozza azt, hogy a bíróság elvégezze a közigazgatási döntés törvényességének teljes körű vizsgálatát, ideértve a támadott szakértői vélemény tartalmát is.

A felperes a kereseti kérelmében éppen a szakértői véleményt támadta.

Kifogásolta, hogy a közigazgatási eljárásban ugyanaz a szakértő, [REDACTED] ért el, mint akit a kisajátítást kérő (a perben a II. r. alperes) felkért a vételi ajánlat megtételének alátámasztására.

Ezért Ő a közigazgatási hatósági eljárásban nem lehetett volna szakértő, vagy ha már őt rendelte ki a hatóság, akkor a nem-peres eljárásban kirendelt szakértő véleményére tekintettel, már a hatósági eljárásban ellenőrző szakértő kirendeléséről kellett volna gondoskodni.

Az a körülmény már önmagában aggályossá teszi [REDACTED] szakértő véleményét, hogy az általa hivatkozott összehasonlító adatok egy része, amely kisajátításra került, ugyancsak ő volt a szakértő.

A nem-peres eljárásban kirendelt [REDACTED] szakértő véleményét teljesen figyelmen kívül hagyták, az ellentéteket nem oldották fel. Ez pedig azért is különösen indokolt lett volna, mert a nem-peres eljárásban kirendelt szakértő figyelembe vette a kisajátítást kérő önkormányzat korábban hozott rendeletével az ingatlant érintő olyan módosításokat, amit a közigazgatási szerv által elfogadott szakértői vélemény egyáltalán nem vett figyelembe.

Pedig a hatósági eljárásban benyújtott szakvélemény megalapozottsága, tartalma a felülvizsgált hatósági határozatba történt beépülését követően, a Pp. vonatkozó szabályainak megfelelően a közigazgatási perben is vitathatóvá válik. /a fentebb hivatkozott AB határozat 31.) pontja/

Ezt a lehetőséget a bíróság - az általa jogszabálysértő módon alkalmazott jogszabályi rendelkezéssel - a felperestől megvonta.

/4/ A felperes folyamatosan tett észrevételt a kisajátítást kérőhöz a közigazgatási eljárás során, amelyben az [REDACTED] szakvéleménye alapján vitatta a [REDACTED] szakvéleményében foglaltakat.

A szakvéleményét a felperes a kereseti kérelméhez mellékelte is.

A bíróság ezt a szakvéleményt megalapozatlannak tekintette, de jogi álláspontjára visszavezethetően teljesen figyelmen kívül is hagyta.

/5/ A felperes kifogásolta a közigazgatási szerv idézését is, amely sablon szövegű volt, s azt is, hogy jogaira és kötelezettségeire, az esetleges mulasztás következményeire nem hívta fel a figyelmét.

Ha ugyanis alkalmazható lenne a Kp. 78. § (4) bekezdésének a szabálya a kisajátítási eljárásban, akkor ez a közigazgatási szervre is többletkötelezettséget ró.

Ezt támasztja alá az Ákr. 58. § (3) bekezdése is, amely elő írja a közigazgatási szerv részére, hogy „az idézett személyt figyelmeztetni kell a megjelenés elmulasztásának következményeire.”

Az adott esetben tehát az idéző végzésnek tartalmaznia kellett volna azt a figyelmeztetést, hogy amennyiben nem tesz részletes észrevételt a közigazgatási eljárásban, akkor azt a jogorvoslati eljárásban már nem pótolhatja.

Mindezt csak azért említem meg, mert ha alkalmazható lenne a Kp. 78. § (4) bekezdése, akkor a bíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy az idézés szabályszerű volt-e, azaz figyelmeztették-e az ügyfelet a mulasztás következményeire.

Miután ez elmaradt, a bíróságnak éppen a 78. § (4) bekezdése alapján azt kellett volna megállapítania, hogy a felperes a jogszabálysértő idézés miatt, önhibáján kívül nem tudta jogát gyakorolni a közigazgatási eljárásban.

/6/ A fentiekben előadottak alapján Ügyfelemnek sérült a tulajdonhoz fűződő lapjoga, mert a Kp. 78. §-ának törvénytörő alkalmazásával a jogorvoslati eljárásban nem bírálták el a szakértői véleménnyel kapcsolatosan kifejtett aggályait – különösen az ellentétes szakértői véleményekre figyelemmel – s így a tulajdonából kikerült ingatlan reális kártalanítási összegének megállapítása elmaradt.

De elmaradt annak törvényességi vizsgálata is a közigazgatási perben, hogy a kisajátítást kérő II. r. alperesnek a kisajátítást megelőző – a kialakítható telkek nagyságára vonatkozó korlátozó rendelkezése, valóban a teljes terület kisajátítását vonja-e maga után, vagy hogy ez a körülmény milyen értékcsökkenéssel jár.

/7/ Összegezve:

Ügyfelemnek a tulajdonát képező ingatlan részleges kisajátítása folytán több, az alaptörvényben is biztosított jogát sértették meg jogszabály törvénytörő alkalmazásával.

Az alaptörvény:

- XXVIII. cikk (7) bekezdésében szabályozott jogorvoslatihoz való, a
- XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített, a bírósági eljárásban a tisztességes bírói eljáráshoz való, és a
- XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz fűződő jogát.

A Kúria ennek ellenére nem fogadta be, ugyancsak törvénytörő módon a felülvizsgálati kérelmet.

Mindezekre tekintettel kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszt befogadni szíveskedjék.

3./ Egyéb nyilatkozatok

a./ A felülvizsgálati kérelemben a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 100.K.27.334/2019/19. számú jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére indítványt terjesztettem elő.

b./ Előadom, hogy már mellékeltem az ügyvédi meghatalmazás eredeti példányát.

c./ Amennyiben az Alkotmánybíróság döntését a honlapján közzéteszi, Ügyfelem kéri személyes adatainak mellőzését.

d./ Miután Ügyfelem polgári per felperese volt, az érintettség igazolására dokumentumot nem csatolok.

Kelt.: Debrecenben, 2020. március hó 24. napján

Tisztelettel:

